

Mladá Vožice | Detail mlýnu

Identifikační údaje

Adresa	Mladá Vožice Radvanov - 391 43
Okres	Tábor
Katalogové číslo	P 182
Katastrální území	Mladá Vožice
GPS	49° 30' 44.6" 14° 49' 46.9"
Mapová značka	Holandský / Ruiny objektu, zbytky stěn
Poloha vůči obci	300 m S od obce
Číslo kulturní památky -	
Přístupnost	Volně přístupný
Rok stavby	před 1840
Rok zániku	

Stručný popis

Z mohutného mlýna holandského typu postaveného na vrcholu kopce Větrák dnes zůstalo jen obvodové zdívo do výšky šesti metrů zarostlé hluboko v lese. Vnější průměr mlýna je 8,7 m a tloušťka zdi u paty jeden metr. Směrem nahoru se tloušťka zmenšuje dvěma římsami o 12 cm na vnější straně a to vždy po dvou metrech výšky. Na stavbu byl použit lomový kamen a cihly na klenby a ostění.

O počátku větrného mlýna nejsou žádné písemné ani kartografické zprávy. Podle ústního podání pracoval do poloviny 19.stol. a sloužil také na lisování řepky olejné. V sedmdesátých letech minulého století pracovníci památková péče uvažovali o zařazení objektu mezi chráněné. Nestalo se tak, a proto se zbytky zdiva zarostlé uprostřed hustého smrkového lesa postupně rozpadají.

Pokorný:

Ze zděného větrného mlýna v Radvanově zachovaly se trosky na pozemkové parcele č. 382/1 (308). Toto místo leží asi 350m na SSZ od středu Radvanova (309). Místo se nazývá dosud Větrák.

O počátcích větrného mlýna není v Radvanově písemných zpráv. Podle ústního podání byl mlýn v činnosti asi do poloviny 19. století (310), avšak Katastrální oceňovací elaborát z té doby mlýn neuvádí. Pozemek náleží dnes Čs. státním lesům (311).

Podle sdělení Státní památkové správy bude objekt po prohlídce navržen k chránění, neboť zděná konstrukce mlýna je důkladná (312). Zřícenina větrného mlýna je asi 602m n. m.(313).

(308) GÚ - ČSAV, VM - Č, čj. 126/58, sdělení OÚGK - OMS ve Voticích z 3.4. 1958. Zpráva rady MNV v Radvanově uvádí, že zbytky větrného mlýna jsou na pozemkové parcele č. 385. Podle katastrální mapy byla pozemková parcela č. 382 roku 1830 rolí a sousední, malá pozemková parcela č. 385, pustinou. Stejnou situaci zobrazuje i katastrální mapa z r. 1908 (GÚ - ÚAGK, SK, OM, i.č. 6410, 1908). Na obou mapách je na pozemkové parcele č. 385 vyznačen výškový bod, ale nikoli zbytky stavby větrného mlýna.

(309) GÚ - ÚAGK, SK, OM, katastrální mapa i.č. 6410, Radvanov, 1840 (stav r. 1830). Za upozornění na lokalitu a obsažnou zprávu děkujeme Bohumilu Kleandrovi, konservátoru z Mladé Vožice.

(310) Zpráva rady MNV v Radvanově ze 7.4. 1958 GÚ - ČSAV, VM - Č, čj. 135/58 uvádí sdělení starého pamětníka Františka Mrázka, že mlýn byl naposledy v chodu asi před 110 lety. Podle B. Kleandra (GÚ - ČSAV, VM - Č, sdělení MNV v Mladé Vožici - Krchovo městské museum - z 8.10. 1956) prý mlynář v sousední obci Horní Kouty podplatil stárka větrného mlýna, aby se přičinil o jeho zastavení. Potom si z větráku koupil mlecí kameny, které se mu osvědčily na dlouhá desetiletí.

(311) Sdělení rady MNV v Radvanově ze 7.4. 1958. Srovnej i sdělení téhož MNV ze 4.8. 1970 (Novotný) (GÚ - ČSAV, VM - Č).

(312) GÚ - ČSAV, VM - Č, sdělení SPS z 30.3. 1957, č. 4379/1957.

(313) Státní mapa 1:5000 - odvozená, list Pacov 8-5, 1954.

Historie

Architektura

Stará osada
Typ
Dominantní stavební konstrukce
Historické prvky

Zlín
Horní
Základ - kamenná
Estetika
• Kamenné prvky

- rúha, stany, najmäť, mnoho klenob zrkazých,
- chvej drevá – vnútri proti sebe cca 200 cm, klenby a ozdobí z chaj
- vnútri priemer 6,7 m, sifonový materiál, krížová zrážka,
- klenob ozdobná, cca 10 cm, vnútri cca 120 cm odskoky, prví sa výš 2 m nad zem,
- celková výška cca 6 m, obrubujú z venku,

Zaujímavé je vrstva z chaj cca v 2 m, pak dať!

Tlačňák archív 162014

STAVĚRNÍ PLÁN VĚTRNÉHO MLÝNA U RADVANOVA NA MLADOVOŽICKU

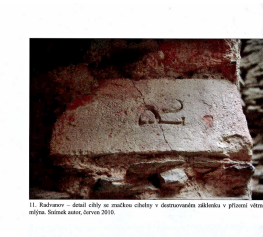
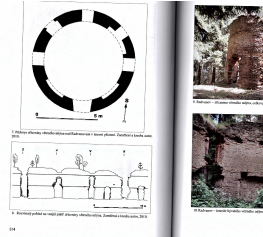
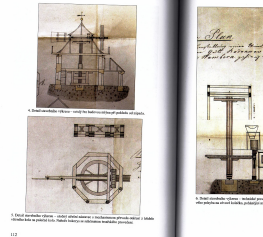
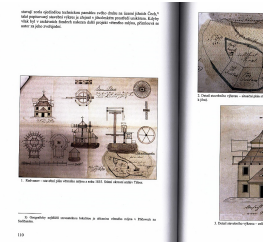
Daniel Kovář

Jiní Češi, jak mámo, opývali dostanem tekoucí vod v podobě tek, říkad a potok. Voda tedy poskytovala od středověku základní hmotu silu pro mlýny, kurny, stopy a další podobná technická zařízení. Mnohem vzácněji byl využitím dříve významný náhon přírodní energie, což viz. V letech 2010–2011 usilovali Jiří Fiedlák a Prácheňského muzea v Písku a autor tohoto příspěvku porovnávat průřezem mlýna, kde je historickým záznamem dohledem existence větrného mlýna, což podle rýpských poznámek předtím vje postých devět lokalit. Výsledkem se stalo zjištění, že «větrník» vznikla boce stopy v Klíněm na Mléčkově se podařilo zachytit nevytvarované řídící základy, a tak včetně jednom výmarnom panáčkou tohoto druhu v zhotoveném provedení zhotovila mlýna na vrchu nad Radvanovem, 2,5 kilometru jižovýchodně od Mladé Vošice.¹ Po otáčení článku byl samotí ugonením na jeden zajímavý archívni dokument, který se týká právě radvanovského větrného mlýna, a sice starobí plan z roku 1855.² Tento ujednání doklad je předlohou následujícího příspěvku.

V polovině 19. století byla majitelkou zámku a velkostarka Radvanova paní Anna Vamberec, manželka pražského měřiča Jana Vamberec, k hospodářskému zřízení sídla patří vodní mlýn vjevo Nvoji, avšak například se mlýna nemají přístroj rozhodla zřídit ještě dříve mlýn, poháněný alim vjevo. Vysoká bočí nádrž nad panským dvorem se pro návoji díel velmi dobře hodila, neboť přibližně větrná osudních klenby a k vrcholu mlýna volně vá vje ze všech směrů. Na objednávku Vamberecové vypracoval stavětní plan mlýna na jule 1855 skotský stavětní mistr Augustin Mláček a dne 22. května 1855 byl schválen úředněm okrajemí hejmanem. (Jak se postojí k tomu, k možnosti stavby v síle postobě nedokážu.) Výšev je proveden na jedním archu papíru, opatřen pečeti hospodářského ředitelství statku Radvanova

1) KVIČÁK Daniel – FIEDLÁK Jiří: Historicko-geografický plan mlýnských stopy mlýna v janské Čechách, vjevo, nč. 48, 2011, s. 207–221.
 2) Símé stavětní plan: Tiskový list: Stavětní plan mlýna vjevo Nvoji, 22. května 1855, vjevo, nč. 48, 2011, s. 207–221.
 3) Símé stavětní plan: Tiskový list: Stavětní plan mlýna vjevo Nvoji, 22. května 1855, vjevo, nč. 48, 2011, s. 207–221.

1) KVIČÁK Daniel – FIEDLÁK Jiří: Historicko-geografický plan mlýnských stopy mlýna v janské Čechách, vjevo, nč. 48, 2011, s. 207–221.
 2) Símé stavětní plan: Tiskový list: Stavětní plan mlýna vjevo Nvoji, 22. května 1855, vjevo, nč. 48, 2011, s. 207–221.
 3) Símé stavětní plan: Tiskový list: Stavětní plan mlýna vjevo Nvoji, 22. května 1855, vjevo, nč. 48, 2011, s. 207–221.

1) Radvanov – detail chajy se středem chajy v domovném záklenu v přístroji větrného mlýna. Snímek autor: Daniel Kovář

Technologické vybavení

- Zcela bez technologie aj.

Popis technologického vybavení

Technologické vybavení

Stopy po neexistující mlýnské technologii

Doplňkový provoz

Doplňkový provoz - popis

Historické prvky

Parametry

Literatura a pramenyZajímavostiOstatníPodle ústní informace z roku 1956 od obyvatele Mladé Vožice B. Kleandera lze usuzovat, že se již v době fungování mlýna objevoval "špinavý konkurenční boj" Mlynář ze sousední obce Horní Kouty údajně podplatil stárka větráku, aby se přičinil o jeho zastavení. Potom si z větráku koupil mlecí kameny, které mu sloužily ještě

mnoho desetiletí.FotogalerieZákladní obrázky

Současné fotografie - interiér - detaily

stavebních prvků

Historické fotografie a pohlednice

